

Örebro 2016-11-28

YTTRANDE

Dnr 2016-26/AG/SS/LF

Skolverket
106 20 Stockholm

Allmänna råd med kommentarer om måluppfyllelse i förskolan (Dnr 6.1.2-2016:614)

Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning, DHB, är en föräldraorganisation som startade 1949 och aktivt arbetar för att våra målgrupper ska vara delaktiga, jämlika samt ha inflytande i ett tillgängligt samhälle. Även barn med ytterligare funktionsnedsättningar är en viktig grupp inom vår organisation. Grunden för våra ställningstaganden är våra samlade erfarenheter i förbundet. Viktiga dokument för vårt arbete är FN-konventionen om barnets rättigheter och FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Riksförbundet DHB överlämnar härmed följande synpunkter på betänkandet:

Sammanfattning

Riksförbundet DHB välkomnar Skolverkets Allmänna råd med kommentarer om måluppfyllelse i förskolan och anser att myndigheten generellt har tagit fram ett bra dokument.

Vi är positiva till att förskolechefens pedagogiska ansvar betonas, att personalens behov av utbildning och ansvarsfördelning tydliggörs, att barnens rätt till inflytande och barngruppens storlek lyfts fram samt att samverkan med hemmet uppmärksammas. Dessutom att vikten av kontinuerlig utvärdering av verksamheten finns med. Det vi däremot skulle vi vilja se mera utvecklat i de allmänna råden är att det finns mer konkret kringpassad kommunikation med

stöd av svenskt teckenspråk, TAKK¹, bildsystem, tekniska hjälpmedel och en auditiv och visuell lärmiljö.

Riksförbundet DHB skulle vilja att det hänvisas till Specialpedagogiska skolmyndigheten i frågor som ligger inom deras uppdrag.

Förskolan ska sträva efter att varje barn ska få utveckla sin förmåga att kommunicera på både svenska och sitt modersmål. Riksförbundet DHB vill i detta sammanhang betona vikten av att detta även bör gälla barn som har en dövhet, hörselnedsättning, språkstörning eller barn som har döva föräldrar.

Det är avgörande att personalen har kompetens att möta varje barns behov utifrån barnets förutsättningar och att barnkonventionen artikel 23 om barn med funktionsnedsättning tas i beaktande.

Inledning

Förskolechef

Riksförbundet DHB ser positivt på att förskolechefens ansvar är tydligt och att kompetensen inbegriper både pedagogisk utbildning och erfarenhet.

Förskollärare och annan personal

Den legitimerade förskoleläraren har ansvaret för undervisningen, men det är positivt att de allmänna råden tar upp att även andra professioner är värdefulla för att skapa ett gynnsamt lärandeklimat för barnen. De allmänna råden tar upp erfarna barnskötare, men vi skulle även vilja nämna talpedagoger och arbetsterapeuter vilkas specialkunskaper kommer alla barn till del i allmänhet, och barn med olika funktionsnedsättningar i synnerhet.

1 Styrning och ledning

Utreda barnets bästa inför beslut som rör barnen (punkt 2)

För Riksförbundet DHB är detta fundamentalt och vi skulle vilja betona vikten av att beakta både den av Sverige underskrivna barnkonventionen² och svensk lagstiftning. Enligt svensk skollag ska all utbildningsverksamhet ha barnets bästa som utgångspunkt och för att veta vad det är ska barnets inställning så långt det är möjligt klargöras. Här ska barnet ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i frågor som rör honom eller henne och åsikterna ska tillmätas betydelse i relation till barnets ålder och mognad.³ Riksförbundet DHB vill här påtala vikten av att väga in att en del barn behöver mer tid och andra sätt för sin kommunikation. Inom vår målgrupp finns det barn som utöver sin dövhet, hörselnedsättning eller sin språkstörning också har ytterligare funktionsnedsättningar såsom synskador, kognitiva svårigheter och/eller

¹ Tecken som alternativ kommunikation

² Barnkonventionen art 3 och art 12

³ Skollagen (2010:800) 1:10

neuropsykiatriska diagnoser. Det betyder att vår syn på kommunikation är bred och att vi arbetar för att dessa barn ska ges förutsättningar att kunna uttrycka sig. Detta var även något som vi uppmärksammade i vårt svar på betänkandet om barnkonventionen och för ett djupare resonemang kring barnens rätt till kommunikation hänvisar vi till det. I de allmänna råden skulle vi vilja se en hänvisning till Specialpedagogiska skolmyndigheten och deras uppdrag.

Barngruppens storlek och sammansättning

Många faktorer påverkar barngruppens storlek och det gäller i högsta grad barn med dövhet, nedsatt hörsel eller barn med språkstörning. Den fysiska miljöns utformning och tillgänglighet är självklart viktiga för hur verksamheten kan genomföras, men Riksförbundet DHB vill i sammanhanget uppmärksamma även andra tillgänglighetsaspekter såsom auditiv, kommunikativa, kognitiv och visuell. Även här anser vi att de allmänna råden bör hänvisa till Specialpedagogiska skolmyndigheten och den kompetens de har på tillgänglighetsområdet.

2 Planering och genomförande av utbildningen

Planera och analysera utbildningen (punkt 2)

En del av förskolans måluppfyllelse handlar om att barn med annat modersmål än svenska ska få möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Förskolan ska även sträva efter att varje barn ska få utveckla sin förmåga att kommunicera på både svenska och sitt modersmål. Riksförbundet DHB vill i detta sammanhang betona vikten av att detta även bör gälla barn som har en hörselnedsättning, språkstörning eller barn som har döva föräldrar. Inom denna grupp finns självklart också barn med utländsk bakgrund. Det ställer krav på personalens kompetens inom andra kommunikationssätt än talad svenska.

Barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling (punkten 4)

Det är mycket välkommet med utvecklade resonemanget av hur barns behov av stöd alltid är relaterad till den situation de befinner sig i. Det blir ofta mycket tydligt när det gäller barn med nedsatt hörsel, dövhet eller barn med språkstörning om inte omgivningen förstår och anpassar sig till deras behov av anpassad kommunikation. Därför måste flera faktorer samverka, personalens utbildning, lokalernas utformning, barngruppens storlek och innehållet i och anpassningen av verksamheten så att även dessa barn känner sig delaktiga och undervisningen blir tillgänglig för dem. Här är det avgörande att personalen har kompetens att möta varje barns behov utifrån barnets förutsättningar och att barnkonventionen artikel 23 om barn med funktionsnedsättning tas i beaktande.

3 Samarbete med hemmen

Vårdnadshavares inflytande (punkt 1)

Det är naturligtvis oerhört viktigt att vårdnadshavare har möjlighet att vara delaktiga i verksamheten. Vikten av samråd med barnets vårdnadshavare kan inte nog betonas och barnkonventionens artikel 5, om vårdnadshavares ansvar för barnets utveckling.

Riksförbundet DHB vill dock uppmärksamma att för barnets bästa bör skolans personal ha i åtanke att även vårdnadshavare kan ha behov av att låta kommunikationen ta tid.

Dag som ovan

Lena Fernström

Ordförande Riksförbundet DHB